

DISKUSE

NEJASNOSTI PRI ORGANIZÁCI A VYKONÁVANÍ ÚTOKU NA VOPRED PRIPRAVENÚ OBRANU PROTIVNÍKA S ROZVINOVÁNÍM VOJSK Z CHODU

Kapitán Matěj Jakoby

Útok na predom pripravenú obranu protivníka s rozvinovaním vojsk z chodu bol tohto výcvikového roku jednou z tém operačnej i bojovej prípravy vojsk i štábov. Pri preberaní tejto témy vyskytlo sa niekoľko nejasných otázok, na ktoré majú rôzne názory jednotliví dôstojníci a i štáby. Vojenskovedská konferencia 2. vojenského okruhu na vyššie uvedené tému tiež nebola vstave plne a jednomyselne rozriešiť všetky nejasné otázky. Preberiem preto niektoré z týchto otázok a uvediem môj názor na ne. Za základ, aby som sa vyhnul prípadným nejasnostiam, vezmem útok na predný okraj hlavného pásma obrany protivníka.

Predovšetkým, čo sa týka samotného útoku. Nejde o nový spôsob vykonávania útoku. Útok bez zaujatia východiskového polozenia spojený s prekročením jednotiek v dotyku bol známy už pred používaním atomových zbraní. Tento spôsob útoku bežne uskutočňovali tankové a mechanizované zväzky. Pravda, pre strelcké zväzky nebol odporúčaný. Ich malá pohyblivosť v teréne aj pri ich úplnej motorizácii umožňovala obráncovi práve v dobe prekračovania zostavy vojsk v dotyku útočiacimi vojskami, spôsobiť útočiacim vojskám citelné straty. Príchod atomových výbušných zbraní vynútil si maximálne utajenie útoku až do doby jeho začatia, čo pravda striedaním vojsk na prednom okraji, alebo prvom pásme nebolo možné dokonale zaistiť. Čo nemohli s úspechom uskutočniť strelcké divízie, môžu dnes uskutočniť naše motostrelcké divízie, ktoré sú úplne mechanizované a môžu sa pohybovať i v teréne s dostatočnou rýchlosťou.

Domnievam sa však, že názov — „útok s rozvinovaním vojsk z chodu“ je nepresný a vedie k mylným názorom.

Vyskytli sa názory, že ide o útok z chodu. Rozdiel medzi útokom z chodu a útokom s prípravou spočíva hlavne v dĺžke prípravného obdobia a v dôkladnosti i podrobnosti príprav. V tom mnou preberaný prípad útoku sa v ničom neliší od útoku so

zaujatím východiskového polozenia. Používanie atómových výbušných zbraní v tomto prípade na podstate veci nič nemení. Dokonca nejde ani o rozvinovanie z chodu, tak ako ho poznáme napríklad pri zasadzovaní v hĺbke obrany protivníka preto, že toto rozvinovanie je tiež vopred dôkladne a podrobne splánované i pripravené. Ide o vopred plánovaný a pripravený útok i rozvinovanie, ktoré nemajú nič spoločné s útokom a s rozvinovaním z chodu. Bolo by nutné upraviť našu terminológiu a tento druh útoku nazvať útokom bez zaujatia východiskového polozenia a vyhnúť sa tak zbytočným nejasnostiam, ktoré môžu vzniknúť už i z nesprávneho a nepresného názvu.

Idete teda v našom prípade o útok bez zaujatia východiskového polozenia, kedy jednotky v priebehu približovania k prednému okraju sa postupne rozčleňujú a rozvinujú a pri jeho dosiahnutí môžu bez prestávky útočiť na protivníka. Dúfam, že tým sú vyjasnené názory niektorých dôstojníkov, ktorí za útok s rozvinovaním vojsk z chodu považujú tiež ten prípad, keď vojská prisunú sa na určitú vzdialenosť od protivníka, zosadnú, spojovacími zákopmi sa dostanú na predný okraj našej obrany, zaujmú tam východiskové polozenie na útok a po jeho zaujatí začnú útok. Domnievam sa, že tento spôsob je normálnym prípadom útoku so zaujatím východiskového polozenia. Tento spôsob začatia útoku bude mať následujúce nedostatky:

— Zaujatie východiskového polozenia bude trvať pomerne dlho a z toho vyplýva možnosť, že ho obranca zisti a môže dlhšie na naše vojská pôsobiť ešte pred začatím útoku.

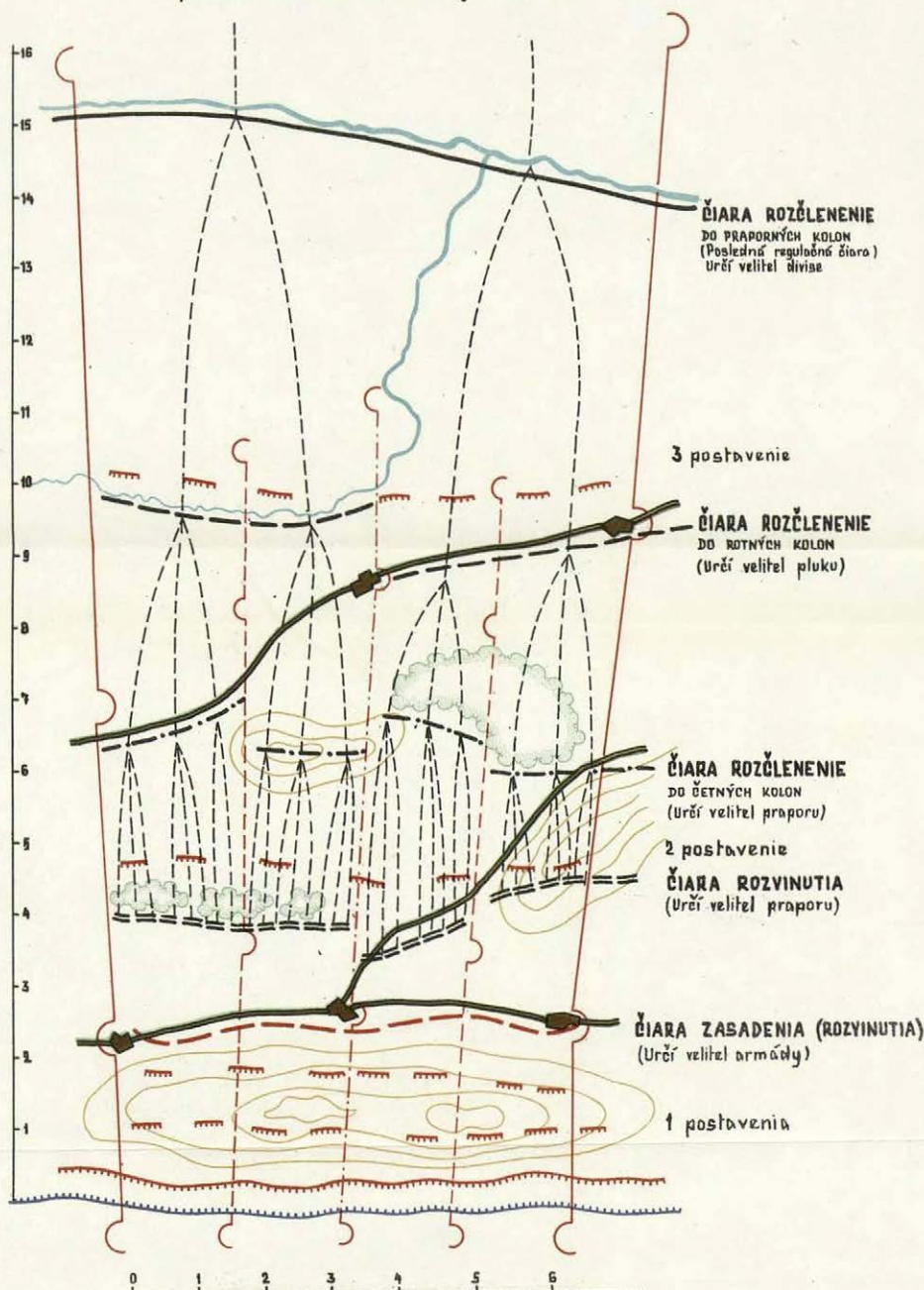
— Existuje tu reálne nebezpečenie pomiešania bojových zostáv.

— Ťažká technika, hlavne tanky, ktoré predstavujú hlavnú údernú silu motostrelckej divízie, zostanú v zadu, musia vyčkávať, odtrhnú sa tak od svojej pechoty a môže dôjsť k porušeniu súčinnosti medzi nimi a pechotou.

Dochádzame k otázke, ako zaistiť rozvi-

SCHÉMA ROZVINUTIA msd

pri útoku s rozvíňaním vojsk s chodu

t
t
r
p
n
z
s
o
l
v
k
r
f
f
f
c
c
e
v
a
r
z
t
e
s
e
r
e
,
,
,
,

nutie vojsk do bojovej zostavy pred útokom. Rozvinovanie vojsk uskutočňujeme na osnove čiar vzdialených zhruba do 3 km od seba, na ktorých postupne rozvinujeme vojská do práporných, rotných a čatových prúdov (viď prílohu 1). Úmyselne hovorím o vzdialenosti do 3 km, a nehovorím o rozvinovaní vojsk na jednotlivých postavaniach, lebo dnes náš zákopový systém nie je už priebežný a celistvý, takže ako čiaru rozčleňovania i rozvinovania treba určiť dobre viditeľné terénne objekty, napríklad chrbáty vyvýšenín, údolia, potoky, priebežné cesty, okraje lesov, osád apod.

Kto určuje tieto čiaru? Dnes prichádzame niekedy tak ďaleko, že ich určuje všetky pri plánovaní nielen štáb divízie, ale i armáda, pravda viac-menej rovnou čiarou na mape. Je to nutné a logické? Domnievám sa, že nie, i keď to snáď má určitý význam pre sledovanie rozvinovania. Keď neide o zvlášť ťažký terén, ktorý kladie obzvlášť vysoké požiadavky na budovanie ciest (na príklad lesy), nie je to nutné a je v tom kus nedôvery vyšších veliteľov i štábov v schopnosti svojich podriadených čo súčasne podlamuje u podriadených iniciatívu a zainteresovanosť na hladkom zaistení rozvinutia vojsk. Je nutné vykonať rekognoskáciu priestoru rozčleňovania a rozvinovania a podľa terénu určiť tieto čiaru pre každú jednotku oddelene, podľa toho, ako terén rozvinovaniu vyhovuje. Veliteľovi divízie stačí, keď mu veliteľ armády určí čiaru, na ktorej chce mať divíziu pohotovú k boji, to znamená rozvinutú, a dobu, kedy na nej má byť divízia v pohotovosti k boji. Veliteľ divízie určí potom čiaru rozčlenenia do práporných a rotných prúdov, veliteľ pluku čiaru rozvinutia do rotných a veliteľ práporu do čatových prúdov. Odstránime takto šablonovitost, ktorá sa dnes prejavuje pri určovaní čiar z mapy bez rekognoskácie terénu.

K vytyčeniu a budovaniu ciest pre rozvinovanie. Naši ženisti došli pri riešení tejto úlohy tak ďaleko, že chcú budovať alebo upravovať, či niekedy vytyčovať cestu pre každú čatu prvého sledu. Pri prepočte im vyšla potreba 120—200 km ciest pre rozvinutie motostreleckej divízie, k čomu je potreba 4 až 5 ženíjnych práporov na dobu dvoch dní pri pomoci jednotiek sväzku v obrane. Uvedená čísla dokazujú nereálnosť tejto požiadavky ako po stránke pracovných síl, tak po stránke utajenia útoku. Pre čaty netreba vytyčovať alebo upravovať v teréne cesty.

V našom prípade v normálnom priemernom zjazdnom teréne, keď ide o zasadenie sväzku vo dne plne postačí, keď sa vytyčí smer pre jednu, a to smerovú (strednú) rotu v prápore a ostatné rotu (nehovoriac

už o čatách) budú postupovať a vyrovnávať sa podľa nej. Šírka práporu pri rozvinovaní nie je tak veľká, aby ju nebolo možné zvládnuť zrakom.

Nejednotnosť názorov prejavuje sa na otázke či určovať čiaru zasadenia (rozvinutia) alebo považovať za ňu automaticky predný okraj vlastnej obrany. Pokusím sa ju rozobrať.

Podľa skúseností z Veľkej vlasteneckej vojny bolo nutné, aby útočiace tanky a pechota na obrnených transportéroch od prvých sledov plukov, ak sa mali vyhnúť veľkým stratám, prichádzali k prednému okraju protivníka zo vzdialenosti 1,5 až 3 km, už rozvinuté v línii. Táto vzdialenosť, ktorá zostáva plne v platnosti, je určená charakterom terénu a hlavne dosahom priamej streľby protitankových zbraní obráncu.

— Veliteľ armády pri útoku motostreleckej divízie musí veliteľovi divízie určiť čiaru, z ktorej divízie môže okamžite začať útok, a dobu jej pohotovosti na nej (obdobne ako dobu pohotovosti pre útok vo východiskovom položení) a na ktorej prípadne môže i na kratšiu dobu v závislosti na situácii (zdržanie súrodov atď.) zahájiť útok zdržať, v dôsledku čoho táto čiaru nemôže byť na prednom okraji.

— Podľa približovania sa zväzkov k určitej čiare je nutné určiť začatie delostreleckej i atómovej prípravy. Za túto čiaru nemôže byť prijatá čiaru rozvinovania do práporných prúdov, pretože táto čiaru je vzdialená 8—12 km od predného okraja a armáda presun na predný okraj až od nej presne plánovať nemôže, keďže každá rota bude mať rôznu dĺžku osy presunu a v dôsledku toho aj rôzny čas presunu a nedá sa tiež plne predvídať činnosť obráncu, ktorý môže protiprípravou náš presun, alebo rozvinutie zdržať.

— Keďže atómové zbrane majú väčší účinok na nekryté vojská než na kryté (malá atómová puma, atómový granát o ekvivalente 2—8 KT má bezpečnostnú vzdialenosť pre zakopanú vojská 1600 až 2500 m, a na nekryté vojská 2300 až 4250 m) bude nutné pre zväzky a útvary prichádzajúce k prednému okraju, určiť čiaru, ktorú z bezpečnostných dôvodov nesmú do určitej doby prekročiť i vtedy, keď atómové výbušné zbrane nie sú použité priamo na prvé postavenie obráncu.

— Nie je možné si predstavovať, že zväzky vyrazia zo vzdialeného východiskového priestoru, rozvinú sa a okamžite začnú útok. Veliteľ divízie, veliteľ plukov, práporov a rôt potrebujú čiaru, na ktorej:

— skontrolujú rozvinutie svojich jednotiek, rozmistenie posilových prostriedkov v svojej bojovej zostave a vyrovnajú bojovú zostavu;

— ukážu v teréne veliteľom čiať, družstiev, tankov a vodičom bojových vozidiel smery útoku v teréne. Vojská na tejto čiare môžu sa zastaviť v čase vlastnej delostreleckej prípravy na dobu 30 i viac minút a vzhľadom na dobu, ktorá uplynie medzi vydaním rozkazu a zhodnom i u plánovaných zbraní hromadného ničenia u obráncu (tak ako i u nás), nebezpečie ohrozenia vlastných vojsk atomovými výbušnými zbraňami nie je veľké.

Z vyššie uvedeného vyplýva nutnosť mať čiaru, na ktorej by sa plnili uvedené úkony. Preto že na tejto čiare sú vojska pripravené už bez zmeny začať plnenie bojovej úlohy, to znamená prekročiť jednotky v dotyku a prelomiť obranu protivníka, navrhujem nazvať túto čiaru čiarou zasadenia. Od čiar zasadenia v hĺbke obrany protivníka sa táto čiaru v podstate v ničom neliší, plnia sa na oboch rovnaké úkony a majú i rovnaký účel. Jediný rozdiel spočíva v tom, že pre zasadenie v hĺbke obrany sa určuje viacero týchto čiar, a pri zahájení útoku len jedna.

Ešte nakoniec rozoberiem spôsob útoku na predný okraj obrany protivníka. Niektorými dôstojníkmi navrhovaný spôsob útočiť prvými sledmi plukov v predbojových zostavách, to znamená v čtových alebo dokonca i rotných prúdoch považujem za nereálny a nedomyslený, pretože nedovoľuje využiť palebnej sily tankov a pechoty a robí ich ľahko zraniteľnými. Tento spôsob je po svojej stránke výstrelkom. O takomto spôsobe postupu dalo by sa hovoriť u útvaru, ktorý po zhodení atomových výbušných zbraní na prvé postavenie postupuje za predsunutým oddelom.

Na druhej strane však prechádzame k ďalšej krajnosti a považujeme pechotu, ktorá vedie boj z obrnených transportérov za pechotu v predbojovej zostave. Nevedomým si, že pechota motostreleckej divízie môže viesť boj aj z obrnených transportérov a nie len v pešej bojovej zostave. Považujeme často obrnené transportéry len za dopravné prostriedky, ktoré majú tú výhodu, že čiastočne znižujú účinok rádioaktívneho žiarenia na živú silu. Vôbec sme už zabudli na privezenie pechoty k prednému okraju na tankoch ako tankový výsadok.

Naše tanky a pechota na obrnených transportéroch sú najzraniteľnejšie v dobe približovania sa k prednému okraju obrany protivníka (1,5 — 3 km) a majú najväčšie straty od priamej paľby protitankových prostriedkov obráncu. Pechota, ktorá postupuje v pešej bojovej zostave, bude mať ešte väčšie straty, než keby postupovala na obrnených transportéroch a okrem toho zdržuje tanky, čím rastú i ich straty. Naj-

výhodnejší preto bude postup k prednému okraju obrany protivníka maximálnou rýchlosťou s pechotou na tankoch a za tankami na obrnených transportéroch, ktoré postupujú v línii.

Pri príchode k prednému okraju obrany protivníka pechoty podľa situácie z obrnených transportérov zosadne a spolu s tankami prelomuje prvé postavenie, pri čom jej podporné zbrane (ťažké guľomety a bezzákluzové kanóny) môžu zostať na obrnených transportéroch a podporovať priamo z nich jej boj. Obrnené transportéry nebudú výhodné vzdialovať na väčšie vzdialenosti od útočiacej pechoty. Po prelomení prvého postavenia pechota okamžite nasadne na transportéry a pokračuje spolu s tankami v útoku.

V inom prípade, keď je prvé pásmo obrany protivníka dostatočne umlčané delostreleckou a leteckou prípravou, môže pechota prvých sledov plukov viesť boj priamo z obrnených transportérov pri izolovaní nepoškodených palebných ohnísk, ktorých zničenie, pokiaľ to nestačí urobiť tanky, ako i vyčistenie zákopov prenechá druhosledovým prapórom.

Že je toto možné, i keď nie sú použité atomové výbušné zbrane na prvé postavenie, uvediem nasledujúci príklad.

Motostrelecká divízia útočí motostreleckým a tankovým plukom v prvom slede v pásme širokom 6 km za použitia atomových výbušných zbraní na druhé postavenie a delostrelectvo protivníka. Hustota delostrelectva pri delostreleckej príprave bude 70 hlavni/km. Podľa zásad Američanov môžu byť v útočnom pásme divízie na prvom postavení dve skupenia pešej divízie. Stav protivníka po našej delostreleckej príprave útoku ukazuje nasledujúca tabuľka:

Bojová sila prvého sledu divízie bude predstavovať bez započítania druhosledových prapórov: 3 motostrelecké prapory, 99 guľometov, 128 diel a mínometov, 94 tankov, 36 protitankových hlavni. Prípadá potom keď nepočítame činnosť podporného delostrelectva a delostrelectvo strieľajúce nepriamo strelbou ako i protitankové zbrane, ktoré počas boja nezahľávajú na jednu protitankovú zbraň protivníka (tank alebo protitankový kanón) 1,7 a na jeden guľomet 2,2 nášho tanku. Protitankové zbrane obráncu budú mať teda dosť práce viesť boj s našimi tankami a nebudú sa môcť zamerať na obrnené transportéry. Pri tom pechota na obrnených transportéroch bude mať menšie straty od ručných zbraní a guľometov obráncu, ako i od jeho delostrelectva a mínometov strieľajúcich nepriamo strelbou (pokiaľ nepôjde o priamy zásah do transportéru, pri nepriamej

Druh zbrane	Pred del. pripravou		Zničené del. pripravou		Stav po del. príprave	
			v %	počet strát		
Pechota	8 rôt (2,5 ppr)		40 %	3 roty	5 rôt (1,5 ppr)	
Guľomety	70		40 %	28	42	
Mínomety	44		60 %	26	18	
Tanky	44	68	25 %	11	33	55
PTK	24		50 %	12	12	

strelbe ojedinelý), než keby sa pohybovala v pešej bojovej zostave.

Rozobral som v článku niekoľko otázok, ktoré sa ukázali ako nejasné, alebo boli na ne rôzne názory v štáboch i vojskách pri preberaní témy. Útok na vopred pripravenú obranu protivníka s rozvíňovaním vojsk z chodu.

Som toho názoru, že diskusia k tejto téme pomôže ujasniť a zjednotiť naše názory na

tento druh útoku a nájsť najlepšie jeho riešenie.

Poznámka redakcie

V otázkach týkajúcich sa útoku z chodu je dosud stále řada nejasností a problémů. Redakční rada Vojenské mysli při uveřejnění tohoto článku vyzývá čtenáře Vojenské mysli, aby se zapojili do diskuse o těchto velmi aktuálních otázkách.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku podplukovníka Gramiše „Některé úvahy o účelnosti vytváření a použití bojových skupení“

(VM čís. 3/1958)

Major Jiří Nečas a major Miroslav Nedvěd

V článku „Průlom vševojskové armády na dvou a více směrech“ (VM čís. 3/1958) rozvíjí plukovník Pernica některé myšlenky útoku svazků vševojskové armády na několika směrech. Některé z uvedených názorů lze považovat v současné době v určitých podmínkách za oprávněné (například útok na směrech v počátečním období války), ostatní jsou však podle našeho názoru jen diskusními problémy.

Domníváme se proto, že podplukovník Gramiš, který vědomě navazuje na článek plukovníka Pernici, uvádí ve svých vývodech o vytváření bojových skupení některé ne plně zdůvodněné závěry.

Pokouší se zvláště o mechanické přenašení některých zásad operačního umění (uvedených v článku plukovníka Pernici) do taktiky, což se například výrazně projevuje v požadavku útočit i bojovými skupinami na samostatných směrech.

K jednotlivým statím článku:

1. Zbraně hromadného ničení a jejich vliv na vytváření bojových sestav a z toho vyplývající nutnost tvořit bojová skupení

Autor článku hovoří o současných bojových sestavách jako o „kompaktních“ (rozuměj celistvých), které jsou podle jeho soudu snadno zranitelné a lehce ztrácejí na úderné síle.

Skutečnost je však poněkud jiná, což chceme ukázat na několika číslech. Tak například dříve prolamovala divise připravenou obranu nepřítele v úseku 3 km, dnes ji prolamuje na úseku 6 až 8 km. Ještě markantnější příklad z obranného boje: praporeční rajón obrany byl dříve široký 1,5 km, kdežto v soudobých podmínkách byla jeho šířka zvětšena více než třikrát na šířku 3 až 5 km, při čemž počítáme se

značnými mezerami mezi rotami uvnitř praporečného rájónu obrany a mezi jednotlivými praporečnými rájóny. Můžeme tedy v současných podmínkách hovořit o tom, že naše současné bojové sestavy jsou kompaktní a nauštěné? Naopak, domníváme se, že se vytvářením bojových skupení na kompaktnosti a hustotě bojových sestav v podstatě nic nezmění.

Chceme proto diskutovat s autorem o některých důvodech, které vedou k vytváření bojových skupení:

K a). Vytvořením bojových skupení se naprosto nesníží možnost způsobit vojskům rozmístěným ve výchozím položení ztráty úderu zbraněmi hromadného ničení. Nelze tvrdit, že organizaci bojových skupení budou vojska, např. motostřelecké divise, ve výchozím položení více rozptýlena než při dosavadním způsobu (např. po praporech), půjde-li o prostor stejné plošné výměry.

Jestliže by bojová skupení byla organizována podle cílů boje a zámyslu velitele (viz str. 22), nebyly by změny v bojové sestavě po napadení zbraněmi hromadného ničení snadnější proveditelné. Vzhledem k různému složení a síle bojových skupení bylo by nahrazování ztrát právě naopak složitější a mohlo by někdy vést k narušení zámyslu velitele divise, co se týče způsobu a doby použití jednotlivých, složením značně rozdílných skupení. Domníváme se, že naše soudobá organizace umožňuje jednodušší nahrazování zasažených jednotek jednotkami stejně hodnotnými.

K b). Možnost zasažení vojsk v prostorech mezi epicentry výbuchů AZ není dána organizací vojsk, nýbrž způsobem jejich rozmístění v terénu (s většími nebo menšími mezerami). Nevidíme žádného rozdílu (co se týče možnosti způsobení ztrát) mezi současnou bojovou sestavou divise a sestavou uvedenou autorem v příloze 1.

Naprosto nesouhlasíme s autorovým požadavkem útočit (v normálních terénních podmínkách a na připravenou obranu nepřitele) i v rámci divise současně na několika směrech. Navrhovaný způsob je v úplném rozporu s dosud platnými zásadami socialistické vojenské vědy o organizaci a vedení útočného boje, které vyžadují i za používání zbraní hromadného ničení soustředění převahy sil a prostředků na určitém směru, překvapivý průlom připravené obrany nepřitele ve zvoleném úseku a rychlé pronikání do stran a hloubky jeho obrany.

Ani zbraně hromadného ničení nemohou zabezpečit úspěch průlomu, jestliže by armáda chtěla útočit divisemi na směrech, jak navrhuje plukovník Pernica, s pětikilometrovými až patnáctikilometrovými mezerami a divise samy by se pokoušely pro-

lomit obranu nepřitele s rozplizlou sestavou — rovněž na směrech.

Navrhovaný způsob by vedl k úplnému roztržení sil nejen divise, ale i armády, k odkrytým bokům jednotek, útvarů i svazků, k nelikvidovaným odporům v obraně nepřitele a k dalším těžkostem. Zvážení výhod a nevýhod útoku na směrech vyžaduje zvláštního souhrnného rozboru, ale ten není předmětem našeho diskusního příspěvku.

K c). Ani časté možnosti vzniku střetných bojů nevyvolávají nutnost tvořit bojová skupení. Organizace jednotek a útvarů motostřelecké divise dává možnost veliteli divise jejich dovedným manévrováním a zesilováním vytvářet na jednotlivých úsecích fronty nutnou převahu sil. Organizace motostřeleckých praporů a pluků umožňuje jim vést (při nutném zesílení) samostatnou bojovou činnost.

Rovněž se domníváme, že autorův požadavek na ještě větší členění sestavy do šířky a do hloubky je málo reálný, neboť jeho uskutečnění by znamenalo značné zřednění paleb všech druhů.

K d). Členění bojové sestavy nepřitele v obranném boji, vyvolané vytvářením většího množství opěrných bodů, neznamená nutnost vytvořit větší počet bojových skupení. Vždyť tím, že nepřítel dělí svá vojska na malé celky, vytváří nám lehčí podmínky k tomu, aby byl zničen postupně prvky bojové sestavy takové formy a síly, jaké jsou dosud v naší armádě vytvářeny.

K e). Domníváme se, že další zvětšování soudobých šířek obranných rájónů, úseků a pásem je nereálné a bylo by škodlivé z důvodu, který je uveden v bodě k c).

Vytvářet větší počet bojových skupení k obraně opěrných bodů je v rozporu s taktickými zásadami naší armády, neboť naše soudobá obrana není založena na principu opěrných bodů, nýbrž na základě zákopového systému (i když jiného nežli ve druhé světové válce) a jednotky a útvary bránící se v tomto zákopovém systému musí být a jsou s to bojovat samostatně i v obklíčení.

K f). Tvoření velkých shluků vojsk při pronásledování, při průlomu spěšně zaujaté obrany nepřitele a při provádění násilného přechodu vodních toků není podle našeho názoru zaviněno organizací vojsk, nýbrž schopností a dovednostmi velitelů a štábů v plánování a hlavně v řízení pohybů vojsk na bojišti. Vytváření bojových skupení nezmenší samo o sobě možnost shlukování vojsk.

K g) a h). Poslední vývody autora článku, kterými chce rovněž zdůvodnit nutnost tvořit bojová skupení, jsou nejslabšími důvody pro jejich tvoření. Vždyť dlouholetá

praxe provádění vojenských cvičení naší armády a z ní vyplývající zkušenosti zatím nikdy nevyvolávaly nutnost měnit organizaci vojsk (vytváření bojových skupení).

Dosavadní organizace bojových sestav vyhovuje našim terénním podmínkám, které se vcelku neliší od charakteru středoevropského a západoevropského válečného.

Autor článku přeceňuje bojové možnosti svazků pravděpodobného nepřitele organizovaných do bojových skupení, když v závěru prvního stavu článku žádá, aby na základě jejich organizace bylo přistoupeno k tvoření bojových skupení i v naší armádě.

2. Způsoby vytváření bojových skupení

V této stati rozebírá autor možnosti vytváření bojových skupení při nynější organizaci motostřelecké divise. Domníváme se, že celá tato otázka je založena na nesprávných podkladech, poněvadž chceme-li uvažovat o vytváření bojových skupení, musí být organizačně vytvořeny takové předpoklady, které by to umožňovaly, a není možno opačným postupem snažit se tvořit bojová skupení při nynější organizaci motostřelecké divise, jejíž organizační struktura není k tomuto účelu uzpůsobena.

Autor uvádí, že „současný boj nutí vytvářet ne stejně silná bojová skupení, ale bojová skupení různé síly a různého složení“. Domníváme se, že tato zásada není nijak nová, poněvadž se v soudobých podmínkách vyjadřuje jednak různým zesilováním útvarů a svazků v závislosti na úkolech, které mají plnit, i určováním různých šířek pásem úseků nebo hloubek jejich úkolů.

V této souvislosti navrhuje podplukovník Gramiš prolamovat nepřátelskou obranu tak, že u divise bude v prvním sledu působit větší počet bojových skupení, jejichž úkolem je „narušit obranu nepřitele na několika jednotlivých směrech“. Z tohoto požadavku není jasno, zda jde o úkol „narušení“ obrany nebo jejího skutečného prolomení, poněvadž by při tomto způsobu velitel divise neměl dostatek sil k rychlému prolomení nepřátelské obrany v určitém úseku, nýbrž naopak útočící vojska by se pokoušela o průlom na větší šířce, kde by se pustila do boje s vojsky nepřitele již v taktické hloubce obrany a nebylo by dosaženo rozhodného úspěchu.

Autor dále hovoří o „hlavním úderném uskupení svazku“, ale z předcházejících řádků není jasno, o jakou sílu a jaké složení jde. Úkol vojsk na podružném směru je v podstatě stejný jako v soudobých podmínkách dosud platných zásad.

V uvedeném příkladě vytváří autor bojová skupení u motostřelecké divise takovým

způsobem, že si to vynucuje tyto připomínky:

Nejprve k navrhovanému složení bojových skupení.

První a druhé skupení je v podstatě složeno z tankových rot tankového pluku motostřelecké divise s jejich náležitým zesílením bez jakékoli pěchoty. Uvážíme-li, že obě tato skupení mají útočit v prvním sledu na směr hlavního úderu divise, nelze počítat s jejich úspěšnou bojovou činností, poněvadž tanky bez pěchoty nemohou úspěšně plnit svůj úkol při boji v taktické hloubce nepřátelské obrany. Kromě toho odporuje toto řešení jinak správnému požadavku autorovu na zařazení samopalníků do organizace tankového pluku motostřelecké divise.

Třetí skupení je v podstatě tvořeno jedním motostřeleckým plukem bez jednoho praporu, který je vyčleněn do druhého sledu, takže v zásadě je to dnešní možné použití motostřeleckého pluku v útočném boji, a tento příklad dokazuje, že není nutno v daném případě vytvářet bojové skupení.

Na podružném směru útočí v uvedeném příkladě opět jeden motostřelecký pluk, který je rozdělen po jednotlivých praporech, přiměřeně zesílených ostatními druhy vojsk. V druhém sledu divise je opět kompaktní motostřelecký pluk. Platí tedy o těchto dvou plucích totéž, co bylo řečeno o účelnosti vytváření bojových skupení. Tuto skutečnost plně potvrzuje i autor svým návrhem na organizaci velení, kdy velitel pluků má velet jednotlivým bojovým skupením, což prakticky znamená, že velí jednotlivým praporům obdobným způsobem jako při dosavadním boji motostřelecké divise.

Rozebereme-li navrhované složení jednotlivých skupení, můžeme učinit závěr, že tato skupení nejsou sama plně bojeschopná, i když to autor tvrdí (str. 23), poněvadž existující nepoměr v tancích a pěchotě jim nezabezpečuje úspěšné vedení útočného boje, a to ani v tom případě, budou-li útočit „na jednotlivých směrech“, jak to požaduje autor.

V této souvislosti navrhuje podplukovník Gramiš zrušit plukovní dělostřelecké skupiny a přidělovat dělostřelecké oddíly přímo bojovým skupením. Hlavní zásada, kterou tam prosazuje, tj. podporovat boj jednotlivých praporů dělostřeleckými oddíly, není v podstatě nijak nová, poněvadž se i podle nynějších zásad přidělují jednotlivým praporům prvního sledu dělostřelecké oddíly (při ponechání PDS). Tuto otázku je třeba podrobně zvážit dělostřeleckými odborníky, avšak podle našeho názoru je dosavadní vytváření plukovních dělostře-

leckých skupin správně a od této zásady je možno upustit jen v některých případech podle konkrétní situace, aniž však připustíme vytváření bojových skupení.

Při tvoření bojové sestavy motostřelecké divise navrhuje autor vytvářet u prvního sledu až dvě bojová skupení záložní. Tento požadavek není v podstatě nic jiného, než dosavadní vyčleňování jednotlivých praporů do druhého sledu pluku, poněvadž podle navrhovaného řešení pluk prakticky tvoří jeden sled.

Autorem uváděné zásady pro organizaci obranného boje jsou vcelku všeobecně platné a známé. Domníváme se, že nelze počítat s tím, že silnější skupení (určená k protiztečím) nebudou ničena atomovými údery nepřítele, jak vysvětluje autor, který požaduje proto vytvářet slabší skupení v obraně, poněvadž právě tyto síly jsou vystaveny úderům zbraní hromadného ničení (str. 25).

Rozebereme-li otázku soudobé organizace obrany, podle níž chce autor používat bojových skupení, vidíme, že tvoření bojových skupení v obranném boji nepřináší žádné výhody proti nynější organizaci obrany motostřelecké divise. Rovněž není výhodný požadavek autorův, aby se v obranném boji nevytvářely plukovní dělostřelecké skupiny a přidělovaly dělostřelecké oddíly přímo jednotlivým bojovým skupením, poněvadž zejména v obranném boji je nutná centralizace dělostřeleckých paleb, má-li být dosaženo účinných výsledků při ničení nepřítele. Tuto nevýhodu nelze odstranit tím, že budou tvořeny silnější divísní dělostřelecké skupiny, jak to navrhuje autor, poněvadž ty nejsou schopny účinně působit v celé šířce obranného pásma divise.

Na str. 26 rozebírá podplukovník Gramiš možnosti bojových skupení v obranném boji a uvádí, v jakých šířkách jsou schopna tato skupení zaujímat obranu. Uvážíme-li, že v podstatě jedno bojové skupení je tvořeno jedním motostřeleckým praporem (s příslušným zesílením), vidíme, že ani tu se autorovy názory v ničem neliší od nynějších zásad obrany motostřelecké divise, kde počítáme s mezerami mezi jednotlivými prapory do 2 km a se šířkou obranného úseku praporu 3 až 5 km. Není tedy opět vidět v podstatě žádný rozdíl mezi organizací obrany podle soudobých podmínek a v používání bojových skupení. Stejný závěr je možno učinit i v otázce vyčleňování bojových skupení do útočného sledu při průlomu prvního obranného postavení nepřítele k zabezpečení zasazení hlavního úderného uskupení do průlomu s rozvinováním vojsk z chodu, kdy je možno podle stejných zásad použít praporů

(pluků) prvního sledu, které jsou v přímém dotyku s nepřítelem.

Závěrem k vytváření bojových skupení je možno říci, že se autor snaží vcelku násilným způsobem rozdělovat jednotlivé organické celky motostřelecké divise do bojových skupení a těch používá podle stejných zásad, zejména v obranném boji, jaké platí pro soudobý boj motostřelecké divise, takže se naskytá otázka, zda je vůbec účelné uvažovat o vytváření bojových skupení takovou formou, jak ji autor navrhuje.

3. Vedení boje bojovými skupením

Použití bojových skupení při průlomu předního okraje nepřátelské obrany má být podle názoru autora obdobné jako použití dosavadních předsunutých odřadů. Uvážíme-li však, jakým způsobem bylo dosavadních předsunutých odřadů používáno při průlomu nepřátelské obrany, vidíme, že autor pravděpodobně plně nechápe dosavadní způsob jejich použití, poněvadž nelze počítat s tím, že předsunutých odřadů bude pravidelně používáno při průlomu předního okraje nepřátelské obrany v prvním sledu, je-li zahajován útok z přímého dotyku s nepřítelem, nýbrž PO je zpravidla zasazen do boje až po prolomení prvního obranného postavení k využití úspěchu ve směru atomových úderů. V opačném případě by při prolomování prvního postavení byly síly předsunutého odřadu značně zeslabeny a opotřebovány a nebylo by ho možno plně využít v hloubce nepřátelské obrany k plnění dalších úkolů. Druhé možné použití předsunutého odřadu při průlomu předního okraje nepřátelské obrany je tehdy, jsou-li provedeny atomové údery i na přední okraj nepřátelské obrany, to jest v době, kdy první sledy útočících vojsk jsou ještě během svého postupu nepřátelské obrany v bezpečnostní vzdálenosti od epicenter. V tomto případě se předsunuté odřady vysunují z prvního sledu s úkolem využít atomových úderů k rychlému proniknutí do hloubky nepřátelské obrany. Uvážíme-li nyní, že autor chce použít bojových skupení při průlomu nepřátelské obrany jako předsunutých odřadů, to znamená již při zteči předního okraje, vyžaduje to provést atomové údery na přední okraj nepřítele a přitom není jasné, jakým způsobem mají tato bojová skupení vést útočný boj, poněvadž v podstatě budou nucena bojovat stejným způsobem jako prapory a pluky útočící v prvním sledu motostřelecké divise. Znamená to totiž, že v podstatě neběží o nic nového, nýbrž o stejnou formu zteče nepřátelské obrany jako při dosavadní organizaci motostřelecké divise. Tuto skutečnost potvrzuje i autor, který uvádí, že právě

výhodou tohoto způsobu je to, že obrana nepřítele bude narušena současně útokem několika bojových skupení na několika směrech, což není nic jiného, než „narušení“ obrany útokem motostřeleckých praporů prvního sledu.

Rozebereme-li činnost útočících bojových skupení, vidíme, že v podstatě nejde o nic jiného než o boj praporů prvního a druhého sledu, poněvadž autor navrhuje použít bojových skupení útočících na směr hlavního úderu k rychlému postupu do hloubky a záložních bojových skupení používá k likvidaci zbytku nepřátelských jednotek. Není to v podstatě úkol nynějších druhých sledů a záloh?

Zajímavý názor uvádí autor v otázce odražení protiztečí nepřítele při boji o první pásmo obrany, kdy navrhuje síly nepřítele, které provádějí protizteč, ničit ve střetném boji, a to i v tom případě, že tato zásada odporuje tvrzení autorovu, které uvedl dříve, že totiž hlavní síly bojových skupení na směr hlavního úderu divise musí rychle pronikat vpřed a likvidaci nepřítele se mají zabývat druhé sledy, což se v tomto případě neprovádí, mají-li se bojové skupení pustit do střetného boje, o jehož účelnosti a výhodnosti je možno diskutovat.

Navrhovaná forma útoku na druhém pásmu obrany, to jest útok z chodu v celé šířce útočného pásma divise na několika směrech, má podle našeho názoru málo naděje na úspěch, poněvadž autor při návrhu této formy bojové sestavy neřeší nijak použítí zbraní hromadného ničení, což by mělo být rozhodujícím činitelem, takže není jasné, jakých výsledků je možno při této formě útoku dosáhnout. Domníváme se, že síly útočící divise budou roztrženy bez náležité úderné síly, takže nebudou schopny rychle prolomit druhé pásmo obrany.

Ve vedení obranného boje uvádí autor vcelku zásady platné pro vedení současného obranného boje a nijak nezdůvodňuje výhodnost navrhovaného způsobu používání bojových skupení kromě toho, že „velitel divise bude mít k dispozici větší počet soběstačných bojových skupení zesílených všemi druhy vojsk, jejichž zásah bude proti dosavadnímu rychlejší a účinnější“. Ukazuje se, že obdobným způsobem může být jednotek motostřelecké divise použito v průběhu obranného boje motostřelecké divise i při nynější organizaci. Totéž se týká i způsobu přehrazování směrů, které byly nejvíce zasaženy zbraněmi hromadného ničení, i používání tankových jednotek do prostoru shozu atomových pum, což je nyní podle dosavadních zásad nejčastější způsob používání záloh, zejména tankových.

V závěru autor uvádí, jak používat navrhovaného způsobu vytváření bojových skupení. Podle našeho názoru nelze souhlasit s tím, že dosavadní organizace motostřelecké divise umožňuje vytvářet bojová skupení, protože pro tento způsob nejsou vytvořeny organizační předpoklady. Jeví se rovněž neúčelným rozdělovat jednotlivé organické celky a vytvářet bojová skupení podle terénu a organizace boje, jak to navrhuje autor, poněvadž soudobá organizace motostřelecké divise vyhovuje současným požadavkům na vedení boje v terénu středoevropského válčiště i soudobým zásadám boje a operace.

Z uvedených zásad a návrhů autorových je zřejmé, že při dosavadní organizaci motostřelecké divise nelze vytvářet vysoce bojeschopná bojová skupení a zdá se, že autorem navrhované změny jsou sice originální, ale autor o jejich správnosti není sám plně přesvědčen.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku podplukovníka Ilko Vološčuka

„Některé otázky systému velení, organizace a materiálního zabezpečení štábu vševojskové divise“

(Sborník VVS čís. 9/58)

Podplukovník Jaroslav Kiefmann

Dosavadní způsob velení vševojskovému svazku bezesporu již neodpovídá soudobým bojovým podmínkám. Kritika dosavadního způsobu velení vedená snahou o jeho reorganizaci musí však vycházet z objektivních podmínek, v nichž svazek bude plnit svůj bojový úkol.

Organizace štábu a velitelských stanovišť svazku musí odpovídat organizační štábu a velitelských stanovišť vševojskového svazu, v jehož rámci zpravidla svazek bojuje.

Nelze proto při kritice vycházet ze subjektivních názorů, byť i založených na zkušenostech ze cvičení, že organizace velení

je proto špatná, že je dvojkoľejná, že není vzájemná informovanost příslušníků štábu a že náčelník štábu není s to předložit včas veliteli návrhy na rozhodnutí. S přibližně stejnou organizací štábu a podobným systémem velení, jako je dnešní, dosáhla Sovětská armáda vítězství ve Velké vlastenecké válce. Je proto oprávněný předpoklad, že by se uváděné nedostatky ve velení daly odstranit lepším, hlavně však cílevědomějším řízením štábu a jasným vymezením kompetence jeho příslušníků.

Vývoj bojové techniky, zejména zbraní hromadného ničení, vyvolává potřebu rozptýlovat bojovou sestavu a dát jednotlivým jejím částem při plnění úkolu určitou samostatnost. Plnění úkolu svazku je v rámci celkového zámyslu boje (operace) rozděleno na řadu vykonavatelů s více nebo méně omezenou samostatností. V rámci vševojskového svazku projevuje se decentralisace velení v částečném osamostatňování vševojskových útvarů na jedné a podpůrných zbraní na druhé straně. Zatím co decentralisace velení vševojskovým útvarům má své hranice ve schopnosti těchto útvarů plnit samostatně taktický úkol, nelze u podpůrných zbraní její stupeň i další vývoj dostatečně přesně předvídat.

Skutečně nebezpečí a zvýšená odpovědnost stmelovaly ve Velké vlastenecké válce činnost vševojskového velitele a velitele jeho dělostřelectva. Zpravidla se mezi nimi vytvářely velmi dobré vztahy. Společný cíl a dobré vzájemné vztahy odstraňovaly různé „rozpory“. K tomu je třeba zaměřit výchovu velitelů a štábů již v míru.

Dá se však předpokládat, že růst bojové techniky, její složitost a spojené s tím obtíže s plánováním jejího účelného využití povede k rozšiřování a zkvalitňování štábů a že jednotky vybavené novou technikou budou potřebovat další odborníky. Stálý růst účinků zbraní hromadného ničení, jakož i jejich prostorový dosah přesahuje značasté svým významem rozsah taktického úkolu divise. Rozhodování o použití zbraní hromadného ničení zůstane proto především v pravomoci nadřízeného náčelníka, než je velitel vševojskového svazku. Tento náčelník bude pro své rozhodnutí potřebovat mimo jiné podrobnější takticko-technické podklady, než mu může dát jen sám vševojskový štáb. Technické předpoklady pro řešení dané taktické situace může dát jen velitel nebo náčelník příslušného druhu vojska (svazku). Podřízenost po linii druhů vojsk musí být tedy zachována podle odborných velitelských stupňů, tedy i na stupni divise. Důležitost takovéto podřízenosti bude stoupat s růstem počtu, složitosti a významu bojové techniky na bojišti.

Podmínce použití vševojskového svazku jako celku i jednotlivých druhů vojsk musí nezbytně odpovídat celková organizace štábu a vztahy mezi jednotlivými jeho složkami i jejich funkční povinnosti. Opatření směřující k zlepšení práce štábu musí vycházet z potřeby decentralisace povinností a pravomocí na jednotlivé náčelníky druhů vojsk. Naopak snaha centralisovat povinnosti a pravomoc do vševojskového štábu jako celku vede k prohlubování rozporů mezi potřebami vojsk a organizací práce štábu navrhovanou podplukovníkem Vološukem.

V soudobých bojových podmínkách se přeneslo těžiště činnosti velitele vševojskového svazku na velitelské stanoviště. Pracoviště většiny hlavních funkcionářů řídicích boj svazku jsou tímto opatřením soustředěna na jedno velitelské stanoviště. Pracoviště většiny týlových funkcionářů je soustředěno na týlové velitelské stanoviště. Možnost vyřazení z boje každého z obou velitelských stanovišť se zvětšila. Důsledky případného vyřazení jednoho z obou velitelských stanovišť mohou být o to větší, že druhé velitelské stanoviště nebude zpravidla s to zcela převzít funkci velitelského stanoviště z boje vyřazeného. Vytvoření velitelsko-pozorovacího stanoviště částečně omezuje nepříznivé následky možného vyřazení velitelského stanoviště.

Složitost, objem a vliv práce týlu na výsledek boje vyžaduje sloučení řídicích orgánů týlu s částí velitelských orgánů na jednom velitelském stanovišti, sloučení zbývajících orgánů obou velitelských stanovišť na stanovišti druhém. Každé z obou velitelských stanovišť musí být schopno zcela převzít úkoly druhého velitelského stanoviště. V každém případě bude tím zvýšena zainteresovanost operační části štábu na řízení a činnosti týlu, která dosud byla minimální.

Možno proto souhlasit s tím, že je nevhodné zřizovat velitelsko-pozorovací stanoviště, ale nelze naprosto souhlasit se zřizováním jen jednoho vševojskového velitelského stanoviště na stupni vševojskového svazku.

Téměř stálá přítomnost velitele a náčelníků druhů vojsk na velitelském stanovišti ovlivní dozajista způsob velení svazku a dá práci velitelského stanoviště jiný ráz.

Velitel svazku bude mít při dosavadním systému spojení a organizaci práce štábu armády k přímé dispozici všechny zprávy, rozkazy a hlášení, které dostával dosud formou podkladů a návrhů od náčelníka štábu. Podobně tomu bude i u náčelníků druhů vojsk. Velitelé a náčelníci druhů vojsk budou však postrádat zprávy získávané vlastním pozorováním bojiště. Zprá-

vy získané od podřízených, televizi i ostatními technickými prostředky nahradí ztrátu vlastního pozorování jen částečně. Tyto zprávy budou téměř vždy zatíženy subjektivním hodnocením toho, kdo je podává. Zájem velitele a náčelníků druhů vojsk bude získávat zprávy od příslušníků vlastního štábu, kteří jsou s to chápat situaci na bojišti ze stanoviska zámyslu velitele svazku a ne ze stanoviska jeho vykonavatelů. Značný počet důstojníků štábu bude pravděpodobně podstatnou část času u jednoho. Tito důstojníci štábu se stanou přímými nástroji velení velitele divise a jeho náčelníků druhů vojsk a služeb. Tendence k decentralisaci činnosti štábu projevuje se i v tomto směru a plně odpovídá ustanovením hlavy 1 předpisu Oper-II-1. Nevylučuje, ba naopak vytváří vhodné předpoklady k zřízení velitelsko-pozorovacího stanoviště v těch případech, kdy složitost a závažnost situace i pozorovací podmínky budou vyžadovat přítomnost velitele svazku (jeho náčelníků druhů vojsk) přímo u jednotek.

Hlavním problémem při tom není, jak se domnívá podplukovník Vološčuk, koho má vzít velitel svazku s sebou, nýbrž co nejrychlejší a nejvýhodnější vyřešení situace. A je-li tato situace tak závažná, že vyžaduje přítomnost nejen velitele, ale i „příslušníků druhů vojsk“ na místě samém, musí být na tomto místě jimi úplně vyřešena. Velitel svazku je při dnešním stavu techniky odkázán na vyslechnutí podkladů a návrhů svých náčelníků druhů vojsk a ti právě tak jako velitel jsou nuceni vydat odborná předběžná nařízení. To ovšem nemůže provádět „důstojník oddělení“, nýbrž velitel (náčelník) druhu vojska (služby). Čím přesnější budou velitelem přijatá opatření a vydaná nařízení, tím méně bude náčelník štábu svazku „upravovat“ řešení plánované velitelem svazku. Přítomnost velitele svazku a hlavních jeho náčelníků na místě samém činí konečně jakékoli úpravy nežádoucími (ne-li škodlivými). Odejde-li velitel před skončením situace, dokončí ji na místě ponechaný důstojník štábu svazku. Že se při tom informuje a řídí se doplňujícími nařízeními náčelníka štábu, je samozřejmé. Jsou a budou pravděpodobně čím dál tím častější i takové situace, kdy velitel svazku bude pověřovat řešením dílčích situací osobně jednotlivé náčelníky druhů vojsk. Je proto účelné ponechat těmto náčelníkům nejen jejich štáby, ale i prostředky velení. Nelze proto souhlasit s postupem řešení situace, které je navrhováno podplukovníkem Vološčukem, i když se opírá o zkušenosti z jednoho dvojstupňového štábního cvičení.

Otázka organizace štábu a pravomoci

jednotlivých jeho funkcionářů je nutno řešit podle skutečných i předvídaných potřeb velení. V tom lze s podplukovníkem Vološčukem souhlasit. Nelze však naprosto souhlasit s jeho názorem na kvalitu a funkci zástupců ani na formu jejich podřízení náčelníku štábu svazku. Zatěžuje-li řízení náčelníků druhů vojsk velitele divise, tím více bude zatěžovat náčelníka štábu divise. Rychlost a pružnost v práci štábu se takovýmto opatřením nezíská. Navíc přenesením odpovědnosti za správné naplánování použití druhů vojsk na náčelníka štábu je snížena odpovědnost z náčelníka druhů vojsk a tím i možné nežádoucí zhoršení kvality jejich práce. Tendence v decentralisaci funkčních povinností musí mít svůj odraz v omezení povinností náčelníka štábu svazku a v jejich přenesení na náčelníky druhů vojsk a jejich štáby. Stejně vojenské vzdělání a zpravidla i přibližně stejné zkušenosti takového řešení umožňují.

Názory na uspořádání a podřízenost štábu velitele dělostřelectva a jejich funkční povinnosti zasluhují zvláštní pozornost. Velitel svazku velí prostřednictvím velitele dělostřelectva dělostřeleckým útvarům divise i útvarům posilového dělostřelectva. Jeho pravomoc vůči nim, zejména vůči posilovému dělostřelectvu, je časově i prostorově omezena. Nadřízený vševojskový náčelník má vždy právo, s přihlédnutím k celkové situaci vyššího svazku (svazu) divise dočasně vzít část nebo i veškeré její dělostřelectvo (dělostřelectvo přibrané k provedení dělostřelecké přípravy, k zabezpečení zasazení svazku druhého sledu, odražení protiúderu atd.). Totéž platí ještě ve větší míře o dělostřeleckém střelivu, jehož použití velitelem divise ve prospěch divise může kdykoli nadřízený náčelník podstatně ovlivnit. Dělostřelectvo svazku působí pak jako celek ve prospěch jiných částí vyššího svazku, zpravidla pod centralizovaným velením velitele dělostřelectva vyššího svazku. Působení mimo rámec svazku může trvat i delší dobu (přibraní dělostřelectva 1. čs. armádního sboru v jaselské operaci a další). Organizace jednotek, štábu i prostředků velení dělostřelectva svazku může být jen částečně závislá na stejných činitelích vševojskového svazku. Proto a v tomto smyslu je nutno uvažovat i o materiálním zabezpečení štábu dělostřelectva svazku.

Počtem, složitostí, různorodostí a výkonností se průzkumné a spojovací prostředky dělostřelectva divise, nemluvě již o posilových prostředcích při nejmenším vyrovnají týmž prostředkům podřízeným přímo náčelníku štábu. Jak průzkum, tak i spojení je téměř při všech cvičeních slabou stránkou štábu. A není to obvyčejně jen pro ne-

dostatky materiálního rázu. Soustředění uvedených prostředků do průzkumného a spojovacího praporu, navrhované podplukovníkem Vološčukem, nemá předpoklady ani úspěšného výcviku, ani bojového využití. Oba divisní útvary by musely být doplněny dělostřeleckými důstojníky a částečně i materiálem. Musely by být kontrolovány dělostřeleckými důstojníky štábu svazku, které by při reorganizaci štábu (oddělení zbraní) navrhované podplukovníkem Vološčukem velitel dělostřelectva neměl. Při zasažení obou prostředků do boje bylo by třeba řešit řadu dalších otázek součinnosti mezi velitelem dělostřelectva a náčelníkem štábu. Vzhledem k tomu, že jde o řadu odborných problémů, v nichž není náčelník štábu školen, nepřispěl by podobný „dohovor“ nikterak k zvýšení autority náčelníka štábu. Organizace spojovacího praporu s jednou baterií dělostřeleckých pojittek byla již jednou, asi v r. 1950 zavedena, neosvědčila se a bylo od ní upuštěno.

Další hromadění prostředků v rukou náčelníka štábu bylo by jak po stránce využití, tak i řízení těchto prostředků cestou k horšímu.

Může-li být dělostřelectva svazku použito mimo rámec divise, potřebuje-li svůj štáb, může-li vést palbu ve prospěch jiných svazků, popřípadě i v rozporu s okamžitou potřebou vlastní divise, je neúčelné provádět takové změny v jeho velitelských orgánech, které uvedené možnosti omězuji. Výraz,

kterým je uveden nebo podepsán rozkaz, není rozhodující, tou je podřízenost, a ta je jasně stanovena řády a bojovými rozkazy nadřízeného náčelníka. Velitel dělostřelectva musel by tedy používat výrazů „velitel armády, velitel dělostřelectva armády, velitel divise nařídil atd.“, při čemž jeden z rozhodujících druhů palby, palba podle vlastního pozorování, by buď vůbec nebyla provedena nebo by byla provedena pozdě (např. pohyblivá přehradná palba). Nynější organizace velení dělostřelectvu svazku umožňuje jeho neúčelnější využití jak po stránce jeho technických vlastností, tak i taktického použití a není zatím účelné ji měnit.

Vývody podplukovníka Vološčuka vycházejí převážně z názoru, že je třeba soustředit velení a do jisté míry i velitelskou pravomoc do rukou náčelníka štábu. Vývody jsou opřeny o zkušenosti z několika štábních cvičení a mírové služby. Jsou však v rozporu se soudobými bojovými podmínkami, především s bojovým využitím druhů vojsk. Případná zlepšení mírové služby štábu jako celku zdaleka nevyváží narušení nedílné velitelské pravomoci a odpovědnosti velitele, mezi nímž a vykonavatelem se vsune náčelník vševojskového štábu.

Cestou k zlepšení práce štábu a systému velení je zvýšení řídicí úlohy náčelníka štábu a operačního oddělení, omezení objemu jejich povinností, které je nutno přenášet na velitele (náčelníky) druhů vojsk a služeb podle příslušné odbornosti.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku majora Vladimíra Řeháka „Opatření ke zmaření protipřípravy“
(VM čís. 4/1958)

Major Hynek Ondrášek a kapitán Jaromír Lank

Článek majora Vladimíra Řeháka se pokouší řešit otázku často diskutovanou zvláště ve štábech dělostřelectva. Ve svém diskusním příspěvku nechceme přímo rozebírat obsah jeho článku, chceme poukázat na některé skutečnosti vlastní podstaty celého článku.

Domníváme se, že názory uvedené v článku mají jeden základní nedostatek. Vycházejí ze starých a dnes již zastaralých názorů jak na vedení protipřípravy nepřítelem, tak i s tím souvisejících opatření k jejímu zmaření. I když dosažitelné prameny o taktice použití vojsk pravděpodobného nepřítele zatím nepojednávají o jiných způsobech provedení protipřípravy, než jak jsou

uvedena v článku, přece se domníváme, že tyto názory vzhledem k tomu, že u vojsk jak nepřítele, tak i vlastních jsou zavedeny nové účinnější zbraně vyznačující se kromě uvedeného účinku velkou možností v dosahu a manévru palbou, nemohou již dnes platit.

Jaké důvody nás vedou k tomuto tvrzení? Je známo, že jakékoli soustředování sil a prostředků na libovolný úsek fronty za dnešních průzkumných prostředků nemůže být v plném rozsahu utajeno. Z toho vyplývá závěr, že nelze předpokládat, že nepřítel bude k provedení protipřípravy přisunovat z hloubky prostředky, které by musely provádět větší přesuny. A zhodnotí-

me-li hlavní prostředky atomového napadení, které má nepřítel k dispozici (HONEST JOHN, CORPORAL, REDSTONE, atomové kanóny), docházíme k druhému závěru, že jejich dostřel umožňuje bez přesunu nebo po přesunech bezvýznamného rázu soustředit v krátké době několika minut na úsek, na kterém má být provedena protipříprava, dostatečný počet prostředků, jež jsou s to značně narušit, popřípadě i znemožnit úmysly útočníka.

Dále nutno uvážit, že ani změny v určování a provedení palebných úkolů nečiní těmito prostředkům obtíží a tyto prostředky jsou připraveny za velmi krátký časový úsek zahájit palbu na nově udaný cíl.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že bude nutno zrevidovat naše dosavadní poznatky o možné činnosti nepřitele při provádění protipřípravy a s tím i související opatření k jejímu zmaření.

Domníváme se, že nepřítel bude provádět protipřípravu převážně zbraněmi hromadného ničení, to znamená, že k rozdrčení našich vojsk použije úderů CORPORAL, HONEST JOHN, hlavně střelivem s atomovou náplní, atomových děl a částečně i dělostřelectva, které je v přímém dotyku s našimi vojsky. Při té příležitosti upozorňujeme na zprávy o tom, že atomových granátů může být použito i u ráží menších, než se jich dosud používá, to znamená i u 105mm bezzákluzových kanónů a 105mm minometů. Do operační hloubky pak použije střel REDSTONE a letectva. Jak již z toho vysvitá, je nutno předpokládat, že převážná část úkolů za protipřípravy bude plněna atomovými zbraněmi, to znamená atomovými granáty, atomovými pumami nebo reaktivními střelami s atomovou náplní, popřípadě i skupinovými úderými reaktivních střel.

Atomové úderý budou tvořit kostru protipřípravy. K nim se připojí především další prostředky hromadného ničení, z nichž nutno jmenovat hlavně všechny druhy látek otravných, dopravovaných na cíl opět reaktivními střelami vzhledem k uvedeným výhodným vlastnostem týkajícím se manévru palbou.

Úderý za protipřípravy povede nepřítel na hlavní uskupení našich vojsk, zvláště na naše první sledy, na objekty operačně taktického významu, na hlavní uskupení dělostřelectva (čítajíc v to palebná postavení atomových kanónů a reaktivní střely operačně taktického významu). Úderý budou asi provedeny současně a co největší silou. Připustíme-li takovýto způsob provedení protipřípravy nepřitelem, který vychází ze současného rozboru stavu bojové techniky, vidíme, že opatření ke zmaření protipří-

pravy budou mít naprosto odlišný ráz od opatření doposud prováděných.

Předem možno tvrdit, že naše opatření ke zmaření protipřípravy nepřitele budou značně ztížena. Při jejich realizování nutno vycházet z požadavků: znemožnit nepříteli provedení protipřípravy vůbec, popřípadě oslabit jeho úderý v protipřípravě a nakonec zničit ty prostředky, jimiž se podařilo úderý za protipřípravy provést. Tedy požadavky značné a obtížné.

Jaká tedy opatření je možno s přihlédnutím k tomu, že nepřítel bude takto provádět protipřípravu, uskutečnit? Domníváme se, že je lze rozdělit na dva druhy:

- a) pasivní a
- b) aktivní.

Pasivní budou zahrnovat všechna opatření uskutečňující široké rozptýlení vojsk, opatření k utajení a operačnímu maskování vojsk a jiná činnost ztěžující nepříteli upřesnění cílů, které by mohl napadnout v protipřípravě.

Sem nutno zařadit i nejintenzivnější zejména budování prováděné s nejvyšším možným utajením.

Aktivní opatření budou mít dvojí ráz:

- a) opatření prováděná před provedením nepřátelské protipřípravy a
- b) opatření prováděná po provedení úderů nepřitelem v protipřípravě.

K a). K prvním opatřením patří řada úkolů směřujících k oslabení nepřátelských úderů. Bude to zejména

— vedení nepřetržitěho intenzivního průzkumu do velké operační hloubky s cílem zjistit nepřátelské zbraně hromadného ničení;

— ničení nepřátelských zbraní hromadného ničení ihned po jejich zjištění;

— ničení letišť nepřitele a ostatní opatření pro vybojování nadvlády ve vzduchu nad prostorem pravděpodobného úderu nepřitele;

— silná PLDO objektů, které by mohly být napadeny nepřitelem;

— ničení všech prostředků nepřitele, které provádějí průzkum našeho prostoru, zvláště průzkumných letounů a radiolokátorů.

K uskutečnění těchto úkolů, které musí být sladěny s činností vojsk provádějících opatření k přípravě operace, máme k dispozici zvláště letectvo a dělostřelectvo jako hlavní vykonavatele těchto úkolů. Úkoly mezi ně musí být rozděleny a přesně vymezeny jejich povinnosti co do prostoru a času.

K b) I při správně prováděných všech uvedených opatřeních musíme předpokládat — v opačném případě by to bylo podceňování schopností nepřitele — že se pokusí o provedení, když ne úplně, alespoň částečně

svých úderů v protipřípravě. Nelze přece tvrdit, že do doby zahájení nepřátelské protipřípravy odhalíme a zničíme všechny prostředky ZHN nepřítele (i atomového dělostřelectva a radiolokátorů. V různých případech můžeme kalkulovat s tím, že průzkum odhalí jen 50 % i méně nepřátelských objektů. Musíme tedy předpokládat, že nepřítel protipřípravu provede, a to převážně těmi prostředky, které nebyly námi ještě zjištěny. Tento fakt značně ztěžuje opatření z naší strany, protože v podstatě budou naše prostředky, které zmaření budou provádět, vést neplánované palby.

Podívejme se, jak mohou vypadat opatření ke zmaření protipřípravy. Klasické dělostřelectvo se vzhledem ke svému dostřelu účastní maření protipřípravy palbami na veškeré baterie dělostřelectva nepřítele, ať již dříve zjištěné nebo nově odhalené. Zdůrazňujeme na veškeré, neboť při použití atomových granátů u menších ráží nepůjde dost dobře odlišit atomový kanón od normálního, nedojde-li vývoj dokonce k tomu, že nebude mezi nimi žádných větších konstrukčních rozdílů. Stejně je tomu i s dělostřelectvem používajícím chemické munice. Přitom můžeme počítat, že na předem zjištěný a plánovaný cíl může být zahájena palba do 1 minuty, na nově zjištěné cíle do 3 až 5 minut po zjištění jejich přesného umístění. Atomové dělostřelectvo s velkým dostřelem (280mm), které se účastní nepřátelské protipřípravy, může být umlčováno klasickým dělostřelectvem jen v omezeném počtu. Atomové kanóny a minomety, chceme-li jich použít k provedení atomového úderu na neplánovaný cíl (např. na nově zjištěné atomové dělo, baterii), vyžadují asi 20 minut, na plánovaný úder do 1 minuty za předpokladu, že kanón bude již v palebném postavení. Pro oddíly neřízených reaktivních střel je to doba pro plánovaný úder do 1 minuty (oddíl je v palebném postavení), pro neplánovaný do 20 minut. U řízených střel neplánovaný úder za předpokladu, že střela je připravena k odpálení na odpalovací základně, plánujeme 1 hodinu, pro provedení plánovaného úderu (střela je připravena, prvky nastaveny) do 1 minuty.

Vidíme tedy, že maření nepřátelské protipřípravy nebude jednoduché.

Ihned anebo lépe řečeno do 1 minuty bude možno zahájit palbu jak klasickým, tak speciálním dělostřelectvem na ty cíle, které jsou předem plánovány, zjištěny jejich souřadnice a prvky. Na ostatní cíle nově zjištěné bude tato doba podle druhu materiálu od 20 minut do 1 hodiny. Bylo by tedy nereálné požadovat, aby dělostřelectvo současně se spuštěním nepřátelské pro-

tipřípravy zahájilo všechny palby i na cíle nově zjištěné.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé jedno, že ponecháme-li nepříteli možnost provést protipřípravu, znamená to, že na naše vojska dopadne velký počet atomových a jiných úderů, aniž tomu můžeme okamžitě zabránit, a že se naše vojska mohou pokusit jen o odvetnou činnost. Tím větší význam má zjišťování příprav nepřítele k provedení protipřípravy a zbraní hromadného ničení nepřítele. Konečně z toho vyplývá, že správně prováděná opatření označená v našem příspěvku jako pasivní spolu se správně vedeným průzkumem a následujícím ničením zbraní nepřítele mohou oslabit údery nepřítele do té míry, že nezabrání provedení našeho útoku.

Docházíme tedy k tomu závěru, že rozhodujícím faktorem, který může zmařit nebo oslabit nepřátelské údery za protipřípravy, je období do jejich provedení. Z toho dále vyplývá, že vlastní maření nepřátelské protipřípravy neexistuje, nýbrž že je to všechno činnost našich vojsk, která je prováděna do provedení úderů nepřítele. Činnost po provedení úderů není již vlastně mařením nepřátelské protipřípravy, neboť nepřítel ji v hlavním provedl, ale je v pravém slova smyslu již jen odvetnou činností, se všemi typickými rysy odvetného úderu. Význam tohoto úderu bude pak v tom, že umožní zničit cíle, které se nám nepodařilo do provedení protipřípravy zjistit, tím značně oslabit na určitou dobu sílu nepřítele a tak značně ulehčit úlohu útočícím vojskům.

Ukázali jsme v našem diskusním příspěvku trochu jiný pohled na činnost nepřítele při provádění protipřípravy i při jejím maření našimi vojsky. Jsme toho názoru, že kostrou protipřípravy budou nepřátelské zbraně hromadného ničení, což je v určitém rozporu s pojetím protipřípravy uvedeným v článku majora Řeháka. Chtěli jsme jen poukázat na to, že je nutno hledat nové cesty k řešení dané otázky a že nelze dopustit, aby taktika dělostřelectva nebrala v úvahu rychlý rozvoj nových zbraní a jejich vliv na bojovou činnost vojsk. S tím, co bylo řečeno o protipřípravě, těsně souvisí otázka dělostřelecké přípravy zteče, jejího trvání, struktury apod. Je třeba prozkoumat klamání nepřítele prováděním dělostřelecké přípravy na několika směrech a vliv takové činnosti na protipřípravu nepřítele. To se však vymyká z rámce tohoto článku.

Domníváme se, že by se k těmto problémům měla rozvinout bohatá diskuse, která by byla vedena v duchu hledání nových forem bojové činnosti vojsk, v tom i dělostřelectva.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku generálmajora Kovářika „Plavidlové přepravy“

(VM čís. 3/1958)

Kandidát vojenských věd plukovník Václav Fládr

Při zachování vysokého tempa postupu v útočné operaci armády je třeba se vážně zamyslet nad otázkou překonávání bráněných vodních toků v hloubce operace. Podle závěrů ze studia terénu připadá na každých 50 km střeoevropského válčiště průměrně jedna řeka. Organizace násilných přechodů vodních toků, i když v současné době dosahuje nebývalých úspěchů ve zkracování potřebné doby pro přepravu, stále ještě nutně zpomaluje tempo postupu útočících vojsk. Je proto třeba hledat nové cesty pro zrychlení přípravy a dojít k cíli, že bráněná řeka bude v budoucnosti překonávána v obdobném čase jako ostatní překážky a zátaras na bojišti. To ovšem vyžaduje zavedení výkonnějších přepravních prostředků a těsného skloubení přeprav s použitím taktických výsadků.

Autor se ve svém článku zabývá hlavně přepravními prostředky pro plavidlovou přepravu. Naznačuje i ostatní přepravní prostředky, jako plovoucí obrněné transportéry, plovoucí tanky apod., které urychlí přepravu, hlavně těžkých břemen při nedostatku mostů. Vzhledem k tématu článku zaměřím se na některé otázky spojené s plavidlovou přepravou.

Jak jsem už zdůraznil, je nutné zmocnit se přechodů přes vodní toky taktickými výsadky a tyto přechody udržet do příchodu přesunutých odřadů a hlavních sil útočících vojsk. Budou taktické výsadky potřebovat plavidlové prostředky? Rozhodně budou, a to pro manévry na řece. Za předpokladu, že se například motostřelecký prapor v taktickém výsadku zmocní prostoru na řece a má za úkol udržet most přes řeku, bude nutno, aby bránil tento most v širším prostoru, a pak nutně potřebuje plavidlové přepravní prostředky. Mám za to, že bude proto třeba zkoumat navrhované přepravní plavidlové prostředky v článku generálmajora Kovářika i z hlediska jejich použitelnosti u taktických výsadků. Jaký druh plavidlových přepravních prostředků bude pro taktický výsadek nejvýhodnější? Bude třeba rychlých, výkonných a lehkých prostředků. Gumové čluny, které mají vojska ve své organizaci, tento požadavek nesplňují. Obojživelná vozidla kolová, která jsou bezesporu výhodná, mají však tu nevýhodu, že jsou snáze zranitelná a že nelze počítat s jejich množ-

stvím pro taktický výsadek. Nejlépe tedy budou vyhovovat lehké výsadkové lodky, tak jak je autor článku navrhuje. Mají všechny vlastnosti, které je třeba požadovat pro taktické výsadky. To podporuje myšlenku generálmajora Kovářika v plném rozsahu. V navrhované organizaci doporučuji vybavit výsadkový prapor výsadkové brigády 6 výsadkovými loďkami s motory na jednom nákladním autu, což zabezpečí manévry jedné výsadkové čety, a další tři lodky podle situace buď pro četě 82mm minometů nebo četě tarasnic, kulometnou četě apod.

Navrhovaná váha loďky 100 kg i méně a motoru 25 až 30 kg odpovídá kapacitě družstva pro přenášení loďek na menší vzdálenosti. Tomuto přenášení se neubráníme, i když autor předpokládá skládání loďek přímo z auta na řeku. V častých případech bude bránit příjezd k řece porost, vrbičky, křoviny apod., kterých se přirozeně plně využije z hlediska utajení. Pak ovšem půjde o vzdálenosti přenášení loďek zpravidla jen na několik desítek metrů, což nemůže podstatně snížit rychlost přepravy. Naopak je možno přepravu zahájit s překvapením a časovou ztrátu nahradit širokým úspěchem. V prostorech, které mám na mysli, nelze použít obojživelných aut vzhledem k neprůjezdnosti terénu bez předchozích ženijních úprav.

Autorova myšlenka, aby lodky obsluhovaly motostřelecké jednotky a ženijních jednotek bylo ušetřeno pro složitější úkoly spojené s násilným přechodem vodních toků, je jistě správná. Lze již dnes předpokládat, že se v každé četě najde alespoň jeden voják, kterému je vodní sport velmi blízký. Mám za to, že by bylo výhodné provádět výcvik na navrhovaných loďkách již v rámci vodáckých oddílů Svazarmu. Budou-li lehké výsadkové lodky zavedeny do armády, nebude na nich nic tajného a plně by se jich dalo využívat v předvojenské výchově našich branců. Tím by armáda dostávala již vycvičené obsluhy loďek a úroveň branného výcviku ve vodáckých oddílech Svazarmu by se podstatně zvýšila.

Na konec bych chtěl plně podepřít návrh generálmajora Kovářika a doporučuji, aby vývoj na tomto návrhu urychleně pracoval. Přitom využít dostupných zkušeností ze světa, jak je autor ve svém článku uvádí.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK

k článku inženýra plukovníka Ing. Nolče a plukovníka Sýkory

„Nedostatký v maskování u vojsk“
(VM čís. 4/1958)

Kandidát vojenských věd plukovník Václav Fládr

Svým obsahem je uvedený článek v současné době velmi aktuální. Se závěry, ke kterým autoři došli, je podle mého názoru nutno plně souhlasit. Svým příspěvkem chci onen článek doplnit některými zkušenostmi, které jsem získal na různých cvičeních u vojsk.

Předně k počtu hodin, které jsou věnovány v programech bojové přípravy na maskování. Je jich bezesporu málo. Hlavní nedostatek vidím však v tom, že témata ženijní přípravy nejsou skloubena s otázkami maskování. Maskování v soudobých podmínkách boje a operace má nebyvalou vševojenskou úlohu při všech ženijních opatřeních. Co bude platné, budou-li vojáci dobře vycvičeni v budování úkrytů, kopání okopů, zákopů apod., jestliže tyto práce nezůstávají utajeny. Pak nelze mluvit o ochraně proti účinkům zbraní hromadného ničení a ani o ochraně proti účinkům klasických zbraní. Tyto práce se stanou samostatnými. Proto je nutno z uvedených hodin v programech bojové přípravy, např. na okop pro dělo, úkryt apod., věnovat na maskování alikvotní díl. Podle stupně obtížnosti práce až do 50 % všeho času. Tím se podstatně zvýší počet hodin na výcvik v maskování. Námitka, že stanovený počet hodin na ženijní opatření nelze snižovat ve prospěch maskování, není správná. Je třeba hledat lepší organizační práce, vypouštět z výcviku úlohy méně podstatné, popřípadě známé již z civilní praxe a najít čas pro výcvik v maskování.

Hodiny vyhrazené speciálně pro maskování věnovat na zřizování svislých stínících masek, rušících masek apod., jak autoři navrhuji. Nesouhlasím s autory, aby ženisté byli cvičeni ve vytváření umělých skvrn v terénu různými prostředky. Ne proto, že by skvrny v terénu neměly svůj význam při maskování, nýbrž proto, že těchto skvrn bude v terénu vždy dostatek. Vzniknou při organizační práci, změnou při trasování, změnou stavení apod. Bude nutno účelněji využít hodin na výcvik v maskování a zaměřit výcvik nejen ženistů, ale příslušníků všech druhů vojsk též na provádění klamných prací. Této otázce není po-

dle mého názoru rovněž věnována náležitá pozornost.

Způsob provádění klamných prací v současné době je ve většině případů ztráta drahocenného času. Jestliže se zřizují zákopy 60 cm hluboké s cílem vnutit nepříteli představu, že jde o zákopy hluboké 1,50 m, palebná postavení pro dělostřelectvo rozrytím terénu ve tvaru palebné pláně apod., je třeba tyto myšlenky dovést do důsledku. Kromě oživení těchto opatření je třeba věnovat pozornost otázkám světla a stínu, pozadí, přírodnímu maskování apod. Větší důraz klást na zhotovování účelných a jednoduchých maket zbraní a techniky. Této otázce věnovat větší podporu jak z hlediska finančního, tak i z hlediska sil a času. Mám za to, že klamné práce jsou v současné době jedním z hlavních nedostatků v maskování.

Z celého článku vyplývá, že autoři vidí nedostatky v maskování hlavně u ženijních jednotek střeleckých svazků. Domnívám se, že je to v určitém smyslu zužování problému. Nedostatky v maskování jsou všeobecné a hlavně se projevují přímo u péchoty, dělostřelectva, tankových, chemických a spojovacích jednotek a u jednotek týlu. Maskovat musí umět všichni. Ženijní jednotky, kromě maskování svých opatření, musí být mistry v maskování složitých staveb všech druhů vojsk. Speciální maskovací ženijní jednotky by pak měly být cvičeny, kromě jiných úkolů, hlavně ve zřizování klamných staveb.

Dále bych chtěl upozornit, že do maskování patří kromě ženijních opatření i jiné úkoly. Bude nutno při výcviku v maskování věnovat více pozornosti i maskování klamným rádiovým vysíláním, využívání protiradiolokačních rušičů apod. Zvláště je třeba dobře skloubit ženijní maskovací opatření s prostředky pro rušení radiolokačního průzkumu nepřítele. Například zamaskovat dělostřelectvo v palebných postaveních ve výchozím položení k útoku proti nepřátelskému radiolokačnímu průzkumu ženijními prostředky je velmi složité, pracné a vzhledem k danému času těžko proveditelné. Naopak doplnit normální maskování palebných

postavení dělostřelectva proti pozemnímu a vzdušnému průzkumu nepřítele rušiči radiolokačního průzkumu je možné i výhodné. Několik takto rozmístěných rušičů zne- možní radiolokační průzkum nepřítele a ženijní maskovací opatření v palebných po- staveních splní svůj účel.

Konečně bych chtěl říci ještě svůj názor ke 4. kapitole: „Nařízení pro bojové zabez- pečení neobsahují pokyny pro maskování“. V závěrech, které autoři uvádějí v této sta- ti, mají nesporně pravdu. Otázka však není v celku tak jednoduchá, jak ji autoři na- značili. Ze závěrů autorů vyplývá, že vše- vojskový velitel vydává na podkladě návrhů ženijního náčelníka pokyny pro maskování. Tyto pokyny musí být však uvedeny v ži- vot. K tomu má velitel svazku (útvaru) svůj štáb, který pokyny musí rozpracovat. Mám za to, že vzhledem k důležitosti maskova- cích opatření je třeba operačním oddělením štábu zpracovat zvláštní nařízení pro mas- kování. Co tato nařízení mají obsahovat, ro- zebírá podplukovník Trnkócy v posledních číslech Práce VA KG. Je jasné, že náplň na- řízení pro maskování bude závislá na stup- ni, na kterém budou vydávány. Kromě těch- to nařízení musí ještě jednotliví velitelé a náčelníci druhů vojsk rozpracovat ve svých

plánech použití druhů vojsk podrobné pro- vedení maskovacích opatření. Například že- nijní náčelník musí stanovit lhůty prove- dení maskovacích prací, zabezpečení těchto opatření silami a prostředky, zásobování maskovacím materiálem, způsob kontroly a udržování maskování apod. Neboli na splně- ní pokynů velitele svazku pro maskování musí být zainteresován celý štáb svazku i štáby druhů vojsk. Maskovací práce pak musí provádět všichni, počínaje bojujícím vojínem.

K návrhu na způsob odstranění nedostat- ků v maskování mám ještě tuto připomín- ku: Bylo by výhodné rozšířit vývoj masko- vacích prostředků a využít pro tento úkol Vojenskú akademie Antonína Zápotockého. V rámci výzkumného střediska pak podat návrh na příručku o maskování. Tuto pří- ručku rozdělit do dvou částí. První část pro jednotky, útvary a svazky druhů vojsk a týlu a druhou část pro ženijní vojsko. V příručce klást důraz na metodiku jed- notlivých maskovacích opatření.

Svým krátkým příspěvkem zahajuji dis- kusi k tématu „Nedostatky v maskování u vojsk“ a věřím, že bude velmi plodná. Pomůže nejen ženijnímu vojsku, ale celé naší armádě.